32000L0056

21.9.2000 *DZIENNIK URZĘDOWY WSPÓLNOT EUROPEJSKICH* L 237/45

DYREKTYWA KOMISJI 2000/56/WE

z dnia 14 września 2000 r.

zmieniająca dyrektywę Rady 91/439/EWG w sprawie praw jazdy

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

KOMISJA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH,

uwzględniając Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską,

uwzględniając dyrektywę Rady 91/439/EWG z dnia 29 lipca 1991 r. w sprawie praw jazdy [1], ostatnio zmienioną dyrektywą 97/26/WE [2], w szczególności jej art. 7 lit. a) pkt 2,

a także mając na uwadze, co następuje:

(1) Konieczne jest przyjęcie wykazu ujednoliconych kodów wspólnotowych opisanych w załącznikach I i Ia do dyrektywy 91/439/EWG.

(2) Wykaz ujednoliconych kodów wspólnotowych wymaga dalszej specyfikacji w obliczu badawczego i technicznego postępu w tej dziedzinie oraz dodatkowych doświadczeń praktycznych nabytych w trakcie odpowiednich dostosowań.

(3) Minimalne wymagania w sprawie egzaminów na prawo jazdy przedstawione w załączniku II do dyrektywy 91/439/EWG muszą zostać zweryfikowane w świetle badawczego i technicznego postępu w tej dziedzinie.

(4) Zmiana załącznika II jest konieczna w celu dalszego ujednolicenia egzaminów na prawo jazdy we Wspólnocie oraz dostosowania wymagań dotyczących egzaminowania do wymogów codziennego ruchu. Aby usprawnić proces ujednolicenia, należy wprowadzić kryteria oceny stosowane podczas egzaminu praktycznego.

(5) Weryfikacja załącznika II ma bezpośrednio na celu zwiększenie bezpieczeństwa na drodze. Podobnie, należy zwiększyć minimalne wymagania egzaminu teoretycznego i praktycznego.

(6) Środki przewidziane w niniejszej dyrektywie są zgodne z opinią Komitetu ds. Praw Jazdy,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DYREKTYWĘ:

Artykuł 1

W dyrektywie 91/439/EWG wprowadza się następujące zmiany:

1. Załącznik I i załącznik Ia zostają zmienione zgodnie z załącznikiem I do niniejszej dyrektywy.

2. Załącznik II zastępuje się tekstem znajdującym się w załączniku II do niniejszej dyrektywy.

Artykuł 2

1. Państwa Członkowskie wprowadzą w życie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do wykonania niniejszej dyrektywy przed dniem 30 września 2003 r. Niezwłocznie poinformują o tym Komisję.

Przepisy przyjmowane przez Państwa Członkowskie zawierają odniesienie do niniejszej dyrektywy lub odniesienie takie towarzyszy ich oficjalnej publikacji. Państwa Członkowskie decydują o sposobie dokonania takiego odniesienia.

2. Państwa Członkowskie przekazują Komisji teksty najważniejszych przepisów prawa krajowego, przyjętych w dziedzinie objętej niniejszą dyrektywą.

Artykuł 3

Niniejsze dyrektywa wchodzi w życie dwudziestego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Wspólnot Europejskich*.

Artykuł 4

Niniejsza dyrektywa skierowana jest do Państw Członkowskich.

Sporządzono w Brukseli, dnia 14 września 2000 r.

W imieniu Komisji
Loyola DE PALACIO
Wiceprzewodniczący

---

[1] Dz.U. L 237 z 24.8.1991, str. 1.
[2] Dz.U. L 150 z 7.6.1997, str. 41.

ZAŁĄCZNIK I

W pkt 2 załącznika I, odnoszącym się do strony 4 prawa jazdy i w pkt 2 załącznika Ia, odnoszącym się do strony 2 prawa jazdy, tiret pierwsze, rubryka 12 otrzymuje brzmienie:

„— kody od 01 do 99: ujednolicone kody wspólnotowe

KIEROWCA (względy medyczne)

01. Korekcja i/lub ochrona wzroku

01.01 Okulary

01.02 Szkło (szkła) kontaktowe

01.03 Szkło ochronne

01.04 Szkła przyciemnione

01.05 Przepaska na oko

01.06 Okulary lub szkła kontaktowe

02. Korekcja słuchu/korekcja komunikacji

02.01 Aparat słuchowy na jedno ucho

02.02 Aparat słuchowy na oboje uszu

03. Protezy/szyny kończyn

03.01 Proteza/szyna kończyny górnej

03.02 Proteza/szyna kończyny dolnej

05. Ograniczone użycie (obowiązkowe stosowanie subkodów, ograniczenia jazdy spowodowane względami medycznymi)

05.01 Jazda tylko w godzinach dziennych (na przykład: okres między jedną godziną po wschodzie słońca i jedną godziną przed zachodem)

05.02 Jazda tylko w promieniu … km od miejsca zamieszkania posiadacza prawa jazdy lub w obrębie miasta/regionu

05.03 Jazda bez pasażerów

05.04 Jazda z prędkością nie większą niż … km/h

05.05 Jazda tylko w towarzystwie innego posiadacza prawa jazdy

05.06 Bez przyczepy

05.07 Bez prawa wjazdu na autostrady

05.08 Zakaz spożywania alkoholu

ZMIANY W POZJEŹDZIE

10. Zmodyfikowana przekładnia

10.01 Ręczna przekładnia

10.02 Automatyczna przekładnia

10.03 Przekładnia sterowana elektronicznie

10.04 Zmodyfikowany drążek zmiany biegów

10.05 Brak biernej przekładni

15. Zmodyfikowane sprzęgło

15.01 Dostosowany pedał sprzęgła

15.02 Sprzęgło ręczne

15.03 Sprzęgło automatyczne

15.04 Pedał za przegrodą/składany/odkręcany

20. Zmodyfikowany układ hamulcowy

20.01 Dostosowany pedał hamulca

20.02 Powiększony pedał hamulca

20.03 Pedał hamulca dostosowany do lewej stopy

20.04 Pedał hamulca pod całą stopę

20.05 Wychylny pedał hamulca

20.06 Ręczny hamulec główny (zmodyfikowany)

20.07 Maksymalne użycie wzmocnionego hamulca głównego

20.08 Maksymalne użycie hamulca bezpieczeństwa zintegrowanego z hamulcem głównym

20.09 Dostosowany hamulec ręczny

20.10 Elektryczny hamulec ręczny

20.11 Nożny hamulec postojowy (zmodyfikowany)

20.12 Pedał hamulca za przegrodą/składany/odkręcany

20.13 Hamulec obsługiwany kolanem

20.14 Elektryczny hamulec główny

25. Zmodyfikowane systemy przyspieszenia

25.01 Dostosowany pedał przyspieszenia

25.02 Pedał przyspieszenia pod całą stopę

25.03 Wychylny pedał przyspieszenia

25.04 Przyspieszenie ręczne

25.05 Przyspieszenie kolanem

25.06 Wspomaganie przyspieszacza (elektroniczne, pneumatyczne itp.)

25.07 Pedał przyspieszenia po lewej stronie pedału hamulca

25.08 Pedał przyspieszenia po lewej stronie

25.09 Pedał za przegrodą/składany/odkręcany

30. Zmodyfikowane wspólne systemy hamowania i przyspieszania

30.01 Pedały równoległe

30.02 Pedały na tym samym (lub prawie na tym samym) poziomie

30.03 Przesuwne pedały przyspieszenia i hamowania

30.04 Pedały przyspieszenia i hamulca z przesuwem i szyną

30.05 Pedały przyspieszenia i hamulca składane/odkręcane

30.06 Podniesiona podłoga

30.07 Przegroda z boku pedału hamulca

30.08 Przegroda na szynę z boku pedału hamulca

30.09 Przegroda przed pedałami hamulca i przyspieszenia

30.10 Podparcie pięty/nogi

30.11 Elektryczne przyspieszenie i hamulec

35. Zmodyfikowany pulpit sterowniczy

(przełączniki świateł, wycieraczki szyby przedniej/spryskiwacz, sygnał dźwiękowy, światła kierunkowskazów itp.)

35.01 Urządzenia sterownicze obsługiwane bez negatywnego wpływu na kierowanie i obsługę

35.02 Urządzenia sterownicze obsługiwane bez puszczenia kierownicy i akcesoriów (gałek, dźwigni itp.)

35.03 Urządzenia sterownicze obsługiwane bez puszczenia kierownicy i akcesoriów (gałek, dźwigni itp.) lewą ręką.

35.04 Urządzenia sterownicze obsługiwane bez puszczenia kierownicy i akcesoriów (gałek, dźwigni itp.) prawą ręką.

35.05 Urządzenia sterownicze obsługiwane bez puszczenia kierownicy i akcesoriów (gałek, dźwigni itp.) ze wspólnymi mechanizmami przyspieszenia i hamowania

40. Zmodyfikowany układ kierowniczy

40.01 Zwykły układ kierowniczy ze wspomaganiem

40.02 Układ kierowniczy z aktywnym wspomaganiem

40.03 Układ kierowniczy z systemem rezerwowym

40.04 Wydłużona kolumna kierownicy

40.05 Dostosowane koło kierownicy (większy i/lub grubszy przekrój koła kierownicy, koło kierownicy o mniejszej średnicy itp.)

40.06 Wychylne koło kierownicy

40.07 Pionowe koło kierownicy

40.08 Poziome koło kierownicy

40.09 Kierowanie nożne

40.10 Alternatywny dostosowany układ kierowniczy (drążek itp.)

40.11 Gałka na kole kierownicy

40.12 Szyna na kole kierownicy

40.13 Ze stawem szynowym

42. Zmodyfikowane lusterko (lusterka) wsteczne

42.01 Zewnętrzne lusterko wsteczne prawe (lub lewe)

42.02 Zewnętrzne lusterko wsteczne na wysięgniku

42.03 Dodatkowe zewnętrzne lusterko wsteczne pozwalające na kontrolę ruchu

42.04 Panoramiczne wewnętrzne lusterko wsteczne

42.05 Lusterko wsteczne z martwym punktem

42.06 Elektryczne zewnętrzne lusterko (lusterka) wsteczne

43. Zmodyfikowane siedzenie kierowcy

43.01 Siedzenie kierowcy na dobrej wysokości obserwacyjnej i w normalnej odległości od koła kierownicy i pedału

43.02 Siedzenie kierowcy dostosowane do kształtu ciała

43.03 Siedzenie kierowcy z oparciem bocznym stabilizującym pozycję

43.04 Siedzenie kierowcy z podłokietnikiem

43.05 Wydłużone szyny prowadzące siedzenia kierowcy

43.06 Zmodyfikowany pas bezpieczeństwa

43.07 Pas bezpieczeństwa w formie uprzęży

44. Modyfikacje motocykli (obowiązkowe stosowanie subkodu)

44.01 Hamulec jednofunkcyjny

44.02 Hamulec ręczny (koło przednie) (dostosowany)

44.03 Hamulec nożny (koło tylne) (dostosowany)

44.04 Rączka przyspieszacza (dostosowana)

44.05 Ręczna zmiana biegów i ręczne sprzęgło (dostosowane)

44.06 Lusterko (lusterka) wsteczne (dostosowane)

44.07 Wskazania (kierunkowskazy, światła stop, …) (dostosowane)

44.08 Wysokość siedzenia pozwalająca kierowcy na oparcie dwóch stóp na drodze jednocześnie w pozycji siedzącej

45. Dla motocykli z przyczepką boczną

50. Dla określonego pojazdu/nadwozia (numer identyfikacyjny pojazdu, VIN)

51. Dla określonego pojazdu/tablicy rejestracyjnej (numer rejestracyjny pojazdu, VRN)

SPRAWY ADMINISTRACYJNE

70. Wymiana prawa jazdy numer … wydanego przez … (wyróżnik UE/ONZ w przypadku państwa trzeciego; np.: 70.0123456789.NL)

71. Wtórnik prawa jazdy numer … (wyróżnik UE/ONZ w przypadku państwa trzeciego; np.: 71.987654321.HR)

72. Wyłącznie dla pojazdów kategorii A z maksymalną pojemnością skokową cylindra 125 cm^3 oraz maksymalną mocą 11 KW (A1)

73. Wyłącznie dla pojazdów kategorii B z silnikiem, typów trójkołowych lub czterokołowych (B1)

74. Wyłącznie dla pojazdów kategorii C, których dopuszczalna masa nie przekracza 7 500 kg (C1).

75. Wyłącznie dla pojazdów kategorii D, z nie więcej niż 16 miejscami siedzącymi, wyłączając siedzenie kierowcy (D1).

76. Wyłącznie dla pojazdów kategorii C, których maksymalna dopuszczalna masa nie przekracza 7 500 kg (C1), połączonych z przyczepą, której maksymalna dopuszczalna masa przekracza 750 kg, o ile maksymalna dopuszczalna masa zespołu pojazdów w ten sposób utworzonego nie przekracza 12 000 kg, a maksymalna dopuszczalna masa przyczepy nie przekracza masy pustego pojazdu ciągnącego (C1 + E).

77. Wyłącznie dla pojazdów kategorii D z nie więcej niż 16 miejscami siedzącymi bez siedzenia kierowcy (D1) połączonych z przyczepą, której maksymalna dopuszczalna masa przekracza 750 kg, o ile a) maksymalna dopuszczalna masa zespołu pojazdów w ten sposób utworzonego nie przekracza 12 000 kg, a maksymalna dopuszczalna masa przyczepy nie przekracza masy pustego pojazdu ciągnącego oraz b) przyczepa nie jest wykorzystywana do przewozu pasażerów (D1 + E).

78. Wyłącznie dla pojazdów z automatyczną skrzynią biegów.

(dyrektywa 91/439/EWG, załącznik II pkt 8.1.1., § 2)

79. (…) Wyłącznie dla pojazdów, które spełniają warunki wskazane w nawiasach, w związku ze stosowaniem art. 10 ust. 1 dyrektywy

90.01: w lewo

90.02: w prawo

90.03: lewy

90.04: prawy

90.05: ręka

90.06: stopa

90.07: użytkowy”

ZAŁĄCZNIK II

„ZAŁĄCZNIK II

I. **MINIMALNE WYMAGANIA W ZAKRESIE EGZAMINÓW NA PRAWO JAZDY**

Państwa Członkowskie podejmują niezbędne kroki w celu upewnienia się, że ubiegający się o prawo jazdy posiadają wiedzę i umiejętności, a ich zachowanie świadczy o umiejętności jazdy. Egzaminy wprowadzone w tym celu muszą składać się z:

— egzaminu teoretycznego, a następnie

— egzaminu umiejętności i zachowania.

Warunki, w jakich egzaminy te są prowadzone przedstawiono poniżej.

A. EGZAMIN TEORETYCZNY

1. **Forma**

Wybrana forma powinna stwarzać pewność, że ubiegający się posiada wymaganą wiedzę w kwestiach wskazanych w pkt od 2 do 4.

Osoba ubiegająca się o prawo jazdy danej kategorii, która zdała egzamin teoretyczny na inną kategorię, może być zwolniona ze wspólnych przepisów pkt od 2 do 4.

2. **Zakres egzaminu teoretycznego dla wszystkich kategorii pojazdów**

2.1. Pytania muszą być zadawane na temat każdego z punktów przedstawionych poniżej, natomiast ich treść i forma pozostają do uznania przez Państwa Członkowskie:

2.1.1. Przepisy ruchu drogowego

— w szczególności odnośnie do znaków drogowych, oznakowań poziomych i sygnałów, pierwszeństwa przejazdu i limitów prędkości;

2.1.2. Kierowca:

— znaczenie czujności i stosunku do innych użytkowników drogi,

— postrzeganie, ocena i podejmowanie decyzji, szczególnie czas reakcji, jak również zmiany w zachowaniu kierowcy będącego pod wpływem alkoholu, narkotyków i leków, stan umysłu i zmęczenie;

2.1.3. Droga:

— najważniejsze zasady dotyczące zachowania bezpiecznej odległości między pojazdami, odstęp przy hamowaniu i trzymanie się drogi w różnych warunkach pogodowych i drogowych,

— czynniki ryzyka dla kierującego związane z różnymi warunkami na drodze, w szczególności ich zmiana w zależności od pogody lub pory dnia i nocy,

— charakterystyka różnych typów drogi i powiązane z tym wymagania ustawowe;

2.1.4. Inni użytkownicy drogi:

— specyficzne czynniki ryzyka odnoszące się do braku doświadczenia innych użytkowników drogi i najbardziej narażone na wypadki kategorie użytkowników takie jak dzieci, piesi, rowerzyści i osoby o ograniczonych możliwościach ruchowych,

— ryzyko związane z ruchem i kierowaniem różnymi typami pojazdów i różnym polem widzenia ich kierowców;

2.1.5. Ogólne zasady i przepisy oraz inne kwestie:

— zasady dotyczące dokumentów administracyjnych wymaganych przy korzystaniu z pojazdu,

— ogólne zasady określające zachowanie kierowcy w momencie wypadku (umieszczenie znaku ostrzegającego i zaalarmowanie) i środki, które musi zastosować udzielając pomocy ofiarom wypadku, jeżeli jest to konieczne,

— czynniki bezpieczeństwa odnoszące się do pojazdu, ładunku i przewożonych osób;

2.1.6. Środki ostrożności, jakie należy przedsięwziąć przy wysiadaniu z pojazdu;

2.1.7. Aspekty mechaniczne związane z zachowaniem bezpieczeństwa na drodze: osoby ubiegające się o prawo jazdy muszą wykryć najbardziej powszechne usterki, w szczególności w układzie kierowniczym, zawieszenia i hamulcowym, oponach, światłach i kierunkowskazach, reflektorach, lusterkach wstecznych, przedniej szybie i wycieraczkach, układzie wydechowym, pasach bezpieczeństwa i dźwiękowym sygnale ostrzegawczym;

2.1.8. Wyposażenie związane z bezpieczeństwem, w szczególności korzystanie z pasów bezpieczeństwa, zagłówków i fotelików dziecięcych;

2.1.9. Zasady dotyczące korzystania z pojazdu w kontekście środowiska naturalnego (odpowiednie użycie dźwiękowego sygnału ostrzegawczego, umiarkowane zużycie paliwa, ograniczenie szkodliwych emisji itp.).

3. **Przepisy szczególne dotyczące kategorii A oraz A1**

3.1. Obowiązkowe sprawdzenie ogólnej wiedzy na temat:

3.1.1. Wykorzystania środków ochronnych takich jak rękawice, obuwie, ubranie i kask;

3.1.2. Widoczności kierowców motocykli dla innych użytkowników dróg;

3.1.3. Czynników ryzyka związanych z różnymi warunkami drogowymi przedstawionymi powyżej ze zwróceniem szczególnej uwagi na elementy śliskie takie jak pokrywy studzienek, oznakowania na drodze takie, jak linie i strzałki, szyny tramwajowe:

3.1.4. Aspektów mechanicznych związanych z zachowaniem bezpieczeństwa na drodze przedstawionym powyżej ze zwróceniem szczególnej uwagi na awaryjny wyłącznik stop, poziom oleju i łańcuch;

4. **Przepisy szczególne dotyczące kategorii C, C + E, C1, C1 + E, D, D + E, D1 i D1 + E**

4.1. Obowiązkowe sprawdzenie ogólnej wiedzy na temat:

4.1.1. Zasad dotyczących czasu pracy i odpoczynku kierowców, określonych w rozporządzeniu Rady (EWG) nr 3820/85 ([1]); wykorzystywanie tachografów, co określono w rozporządzeniu Rady (EWG) nr 3821/85 ([2]);

4.1.2. Zasad odnoszących się do rodzaju wykonywanego transportu: rzeczy lub osób;

4.1.3. Dokumentów dotyczących pojazdu i transportowych, wymaganych w krajowym i międzynarodowym przewozie rzeczy i osób;

4.1.4. Jak zachować się momencie wypadku; wiedza o środkach, jakie należy przedsięwziąć po wypadku lub podobnym zdarzeniu, łącznie z akcją ratunkową taką, jak ewakuacja pasażerów i podstawowa wiedza na temat pierwszej pomocy;

4.1.5. Środków ostrożności, jakie należy podjąć podczas zdejmowania i wymiany koła;

4.1.6. Zasad dotyczących masy i wymiarów pojazdu; zasad ograniczników prędkości;

4.1.7. Przeszkód w polu widzenia spowodowanych cechami charakterystycznymi pojazdów;

4.1.8. Czytania map drogowych, planowania trasy, łącznie ze stosowaniem elektronicznych systemów nawigacji (nieobowiązkowo);

4.1.9. Czynników bezpieczeństwa związanych z załadowaniem pojazdu: kontrola pojazdu (rozmieszczenie i zamocowanie), trudności z różnymi rodzajami ładunków (np. ładunki płynne, ładunki wiszące, …), załadunek i rozładunek towarów oraz stosowania urządzeń ładunkowych (wyłącznie kategorie C, C + E, C1, C1 + E);

4.1.10. Odpowiedzialność kierowcy w związku z przewozem osób; komfort i bezpieczeństwo; transport dzieci; niezbędne czynności przed ruszeniem; częścią egzaminu teoretycznego powinny być wszystkie rodzaje autobusów (autobusy komunikacji miejskiej oraz autokary, autobusy o specjalnych wymiarach, …) (wyłącznie kategorie D, D + E, D1, D1 + E).

4.2. Obowiązkowy egzamin z wiedzy ogólnej w zakresie dodatkowych przepisów dotyczących kategorii C, C + E, D, D + E:

4.2.1. Zasady budowy oraz funkcjonowania: silników spalinowych, płynów (np. olej silnikowy, płyn chłodzący, płyn do spryskiwaczy), układu paliwowego, układu elektrycznego, układu zapłonu, układu przeniesienia napędu (sprzęgło, skrzynia biegów itp.);

4.2.2. Smarowanie i ochrona przeciw zamarzaniu;

4.2.3. Zasady budowy, zakładania, właściwego stosowania oraz dbania o opony;

4.2.4. Zasady podziału, eksploatacji, główne części, połączenia, stosowanie oraz codzienne utrzymanie urządzeń hamulcowych oraz regulatorów obrotów oraz stosowanie hamulców z przeciwblokadą;

4.2.5. Zasady podziału, eksploatacji, główne części, połączenia, stosowanie oraz codzienne utrzymanie systemów sprzęgania (wyłącznie kategorie C + E, D + E);

4.2.6. Metody określania przyczyn awarii;

4.2.7. Konserwacja zapobiegawcza pojazdu oraz niezbędne naprawy bieżące;

4.2.8. Odpowiedzialność kierowcy w związku z przyjęciem, przewozem i dostawą towarów na uzgodnionych warunkach (wyłącznie kategorie C, C + E).

([1]) Dz.U. L 370 z 31.12.1985, str. 1.
([2]) Dz.U. L 370 z 31.12.1985, str. 8.

B. EGZAMIN UMIEJĘTNOŚCI I ZACHOWAŃ

5. **Pojazd i jego wyposażenie**

5.1. Jazda pojazdem z ręczną skrzynią biegów podlegać będzie sprawdzianowi umiejętności i zachowań przeprowadzonemu w pojeździe wyposażonym w ręczną skrzynię biegów.

Jeżeli osoba ubiegająca się o prawo jazdy przystępuje do sprawdzianu umiejętności i zachowań w pojeździe z automatyczną skrzynią biegów zostanie to odnotowane na prawie jazdy wydanym na podstawie takiego egzaminu. Prawa jazdy z takim zapisem upoważniają wyłącznie do kierowania pojazdem wyposażonym w automatyczną skrzynię biegów.

Termin »pojazd wyposażony w automatyczną skrzynię biegów« oznacza pojazd, w którym przełożenie biegów między silnikiem i kołami różnicowane jest wyłącznie przez naciśnięcie pedału przyspieszenia lub hamulca.

5.2. Pojazdy stosowane podczas sprawdzianów umiejętności i zachowań muszą spełniać podane poniżej minimalne kryteria. Państwa Członkowskie mogą wymagać spełnienia ostrzejszych kryteriów oraz dodawać nowe kryteria.

Kategoria A:

— dostęp stopniowy (pierwsza klauzula art. 6 ust. 1 lit. b) tiret pierwsze): motocykl bez przyczepki bocznej o pojemności silnika ponad 120 cm^3 zdolny osiągnąć prędkość co najmniej 100 km/h;

— dostęp bezpośredni (druga klauzula art. 6 ust. 1 lit. b) tiret pierwsze): motocykl bez przyczepki bocznej z silnikiem o mocy co najmniej 35 kilowatów;

Podkategoria A1:

Motocykl bez przyczepki bocznej o pojemności silnika co najmniej 75 cm^3.

Kategoria B:

Czterokołowy pojazd kategorii B zdolny osiągnąć prędkość co najmniej 100 km/h.

Kategoria B + E:

Zestaw pojazdów, w którego skład wchodzi pojazd egzaminacyjny kategorii B oraz przyczepa o maksymalnej dozwolonej masie co najmniej 1 000 kg, zdolny osiągnąć prędkość co najmniej 100 km/h, który nie mieści się w kategorii B; przedział ładunkowy przyczepy składa się z zamkniętej skrzyni ładunkowej o szerokości i wysokości co najmniej takiej samej jak pojazd mechaniczny; zamknięta skrzynia ładunkowa może być również nieznacznie węższa od pojazdu silnikowego, o ile widoczność wsteczna jest możliwa wyłącznie przy użyciu lusterek wstecznych pojazdu mechanicznego; rzeczywista masa całkowita przyczepy wynosi co najmniej 800 kg;

Podkategoria B1:

Pojazd silnikowy trzykołowy lub czterokołowy zdolny osiągnąć prędkość co najmniej 60 km/h;

Kategoria C:

Pojazd kategorii C o maksymalnej dopuszczalnej masie co najmniej 12 000 kg, długości co najmniej 8 m, szerokości co najmniej 2,40 m, zdolny uzyskać prędkość co najmniej 80 km/h; wyposażony w hamulce z przeciwblokadą, skrzynię biegów z co najmniej 8 przełożeniami w jeździe do przodu oraz urządzenia rejestrujące określone w rozporządzeniu (EWG) 3821/85; przedział ładunkowy obejmuje zamkniętą skrzynię ładunkową o szerokości i wysokości co najmniej takiej samej jak kabina; rzeczywista całkowita masa pojazdu wynosi co najmniej 10 000 kg;

Kategoria C + E:

Pojazd przegubowy lub zestaw składający się z pojazdu egzaminacyjnego kategorii C oraz przyczepy o długości co najmniej 7,5 m; maksymalna dopuszczalna masa zarówno pojazdu przegubowego jak i zestawu pojazdów wynosi co najmniej 20 000 kg, długość co najmniej 14 m oraz szerokość co najmniej 2,40 m, musi być w stanie osiągnąć prędkość co najmniej 80 km/h, wyposażony w hamulce z przeciwblokadą, skrzynię biegów z co najmniej 8 przełożeniami w jeździe do przodu oraz urządzenia rejestrujące określone w rozporządzeniu (EWG) nr 3821/85; przedział ładunkowy składa się z zamkniętej skrzyni ładunkowej o szerokości i wysokości co najmniej takiej samej jak kabina; rzeczywista całkowita masa zarówno pojazdu przegubowego jak i zestawu pojazdów wynosi minimum 15 000 kg;

Podkategoria C1:

Pojazd podkategorii C1 o maksymalnej dopuszczalnej masie co najmniej 4 000 kg, długości co najmniej 5 m, zdolny osiągnąć prędkość co najmniej 80 km/h; wyposażony w hamulce z przeciwblokadą oraz urządzenia rejestrujące zgodnie z rozporządzeniem (EWG) 3821/85; przedział ładunkowy składa się z zamkniętej skrzyni ładunkowej o szerokości i wysokości co najmniej takiej samej jak kabina;

Podkategoria C1 + E:

Zestaw pojazdów, w którego skład wchodzą pojazd egzaminacyjny podkategorii C1 oraz przyczepa o maksymalnej dopuszczalnej masie co najmniej 1 250 kg; długość takiego zestawu wynosi co najmniej 8 m, a prędkość co najmniej 80 km/h; przedział ładunkowy przyczepy składa się z zamkniętej skrzyni ładunkowej o szerokości i wysokości co najmniej takiej samej jak kabina; zamknięta skrzynia ładunkowa może być również nieznacznie węższa od kabiny, o ile widoczność wsteczna jest możliwa wyłącznie przy użyciu lusterek wstecznych pojazdu mechanicznego; minimalna rzeczywista masa całkowita przyczepy musi wynosić 800 kg;

Kategoria D:

Pojazd kategorii D o długości co najmniej 10 m i szerokości co najmniej 2,40 m, zdolny osiągnąć prędkość co najmniej 80 km/h; wyposażony w hamulce z przeciwblokadą oraz urządzenia rejestrujące, zgodnie z rozporządzeniem (EWG) 3821/85;

Kategoria D + E:

Zestaw pojazdów, w którego skład wchodzą pojazd egzaminacyjny kategorii D oraz przyczepa o maksymalnej dopuszczalnej masie co najmniej 1 250 kg, o szerokości co najmniej 2,40 m, zdolny osiągnąć prędkość co najmniej 80 km/h; przedział ładunkowy przyczepy składa się z zamkniętej skrzyni ładunkowej o szerokości co najmniej 2 m i wysokości co najmniej 2 m; minimalna rzeczywista masa całkowita przyczepy musi wynosić 800 kg;

Podkategoria D1:

Pojazd podkategorii D1 o maksymalnej dopuszczalnej masie co najmniej 4 000 kg długości co najmniej 5 m, zdolny osiągnąć prędkość co najmniej 80 km/h; wyposażony w hamulce z przeciwblokadą oraz urządzenia rejestrujące, zgodnie z rozporządzeniem (EWG) 3821/85;

Podkategoria D1 + E:

Zestaw pojazdów, w którego skład wchodzą pojazd egzaminacyjny podkategorii D1 oraz przyczepa o maksymalnej dopuszczalnej masie co najmniej 1 250 kg, zdolny osiągnąć prędkość co najmniej 80 km/h; przedział ładunkowy przyczepy składa się z zamkniętej skrzyni ładunkowej o szerokości co najmniej 2 m i wysokości co najmniej 2 m; minimalna rzeczywista masa całkowita przyczepy musi wynosić 800 kg;

Pojazdy egzaminacyjne kategorii B + E, C, C + E, C1, C1 + E, D, D + E, D1 oraz D1 + E, które nie spełniają minimalnych kryteriów podanych powyżej, ale są stosowane w chwili wejścia w życie niniejszej dyrektywy Komisji, mogą nadal być stosowane przez okres nie dłuższy niż 10 lat po tym dniu. Wymogi związane z obciążeniem takich pojazdów mogą być wdrożone przez Państwa Członkowskie w terminie do 10 lat od chwili wejścia w życie niniejszej dyrektywy.

6. **Umiejętności i zachowania sprawdzane w odniesieniu do kategorii A i A1**

6.1. Przygotowanie i techniczna kontrola pojazdu pod kątem bezpieczeństwa ruchu.

Osoby ubiegające się muszą się wykazać zdolnością przygotowania do bezpiecznej jazdy przez spełnienie następujących wymogów:

6.1.1. Dostosowanie stroju ochronnego takiego, jak rękawice, obuwie, ubranie i kask;

6.1.2. Wybiórcze sprawdzenie stanu opon, hamulców, układu kierowniczego, przełącznika awaryjnego (jeżeli występuje), łańcucha, poziomu oleju, świateł, reflektorów, kierunkowskazów oraz sygnału dźwiękowego;

6.2. Egzamin obejmuje manewry szczególne pod kątem bezpieczeństwa ruchu:

6.2.1. Podparcie motocykla oraz zdjęcie motocykla z podparcia i przemieszczenie go bez pomocy silnika;

6.2.2. Zaparkowanie motocykla na podpórce;

6.2.3. Co najmniej dwa manewry na wolnej prędkości łącznie ze slalomem; powinno pozwolić to na ocenę umiejętności wykorzystywania sprzęgła w połączeniu z hamulcem, zachowaniem równowagi, przeglądu sytuacji oraz pozycji na motocyklu oraz pozycji stóp na ich oparciach;

6.2.4. Co najmniej dwa manewry na wyższej prędkości, z których jeden wykonany na drugim lub trzecim biegu, przy prędkości co najmniej 30 km na godzinę oraz jeden manewr polegający na objechaniu przeszkody przy prędkości co najmniej 50 km/h; powinno to pozwolić na ocenę umiejętności w zakresie zachowania pozycji na motocyklu, przeglądu sytuacji, zachowania równowagi, techniki jazdy oraz techniki zmiany biegów;

6.2.5. Hamowanie: należy przeprowadzić co najmniej dwa zadania hamowania łącznie z hamowaniem awaryjnym przy prędkości co najmniej 50 km/h, powinno to pozwolić na ocenę umiejętności w zakresie obsługi przedniego i tylnego hamulca, przeglądu sytuacji oraz pozycji na motocyklu.

Szczególne manewry wymienione w pkt od 6.2.3. do 6.2.5. muszą zostać wdrożone nie później niż 5 lat po wejściu w życie niniejszej dyrektywy.

6.3. Zachowanie w ruchu

Ubiegający się o prawo jazdy muszą wykonać wszystkie poniższe czynności w normalnym ruchu ulicznym, przy pełnym zachowaniu bezpieczeństwa oraz z zachowaniem należytej ostrożności:

6.3.1. Ruszanie: po zaparkowaniu, po zatrzymaniu w ruchu, wyjazd z podjazdu;

6.3.2. Jazda po prostych odcinkach dróg: mijanie pojazdów nadjeżdżających z naprzeciwka, łącznie z wąskimi odcinkami;

6.3.3. Jazda na łukach;

6.3.4. Skrzyżowania: zbliżanie się i przekraczanie skrzyżowań oraz rozjazdów;

6.3.5. Zmiana kierunku ruchu: skręty w lewo i w prawo, zmiana pasa ruchu;

6.3.6. Wjazd/zjazd z autostrady lub podobnej drogi (jeżeli dostępna): włączanie się do ruchu z pasa wolnego ruchu; zjeżdżanie na pas wolnego ruchu;

6.3.7. Wyprzedzanie/omijanie: wyprzedzanie innych pojazdów w ruchu (jeżeli możliwe); omijanie przeszkód, np. zaparkowanych pojazdów; wyprzedzanie przez inne pojazdy (jeżeli właściwe);

6.3.8. Specjalne cechy drogi (jeżeli dostępne): ronda; przejazdy w poziomie szyn; przystanki tramwajowe/autobusowe, przejścia dla pieszych; jazda pod górę i z góry na długich odcinkach;

6.3.9. Zachowanie należytej ostrożności przy wysiadaniu z pojazdu.

7. **Umiejętności i zachowania sprawdzane w odniesieniu do kategorie B, B1 i B + E**

7.1. Przygotowanie i kontrola techniczna pojazdu pod kątem bezpieczeństwa ruchu.

Osoby ubiegające się muszą się wykazać zdolnością przygotowania do bezpiecznej jazdy przez spełnienie następujących wymogów:

7.1.1. Ustawienie fotela do osiągnięcia poprawnej pozycji siedzącej;

7.1.2. Ustawienie lusterek wstecznych, dopasowanie pasów bezpieczeństwa oraz zagłówków, jeżeli pojazd jest w nie wyposażony;

7.1.3. Sprawdzenie czy drzwi są zamknięte;

7.1.4. Wybiórcze sprawdzenie stanu opon, hamulców, układu kierowniczego, płynów (poziomu oleju, płynu chłodzącego i płynu spryskiwacza), świateł, reflektorów, kierunkowskazów oraz sygnału dźwiękowego;

7.1.5. Sprawdzenie czynników bezpieczeństwa związanych z załadowaniem pojazdu: nadwozie, pokrywy, drzwi ładunkowe, zamknięcie kabiny, sposób załadowania, zabezpieczenie ładunku (wyłącznie kategoria B + E);

7.1.6. Sprawdzenie mechanizmu sprzęgającego, przewodów hamulcowych i elektrycznych (wyłącznie kategorie B + E);

7.2. Kategorie B oraz B1: szczególne manewry sprawdzane pod kątem bezpieczeństwa ruchu;

Egzamin obejmuje manewry wybrane z poniższej listy (co najmniej dwa manewry z czterech punktów, jeden na biegu wstecznym):

7.2.1. Cofanie po prostej, cofanie ze skrętem w prawo lub w lewo o 90 stopni w ramach tego samego pasa ruchu;

7.2.2. Zawracanie z wykorzystaniem biegów stosowanych w jeździe do przodu i wstecznego;

7.2.3. Parkowanie pojazdu przy zachowaniu odstępu (równoległe, na ukos lub skośnie w prawo, przodem lub tyłem, na terenie płaskim, na podjeździe lub zjeździe);

7.2.4. Hamowanie do zatrzymania; hamowanie nagłe jest nieobowiązkowe.

7.3. Kategoria B + E: szczególne manewry sprawdzane pod kątem bezpieczeństwa ruchu

7.3.1. Sprzęganie oraz rozprzęganie lub rozprzęganie i ponowne sprzęganie przyczepy z pojazdem mechanicznym; sytuacją wyjściową jest sytuacja gdy pojazd ciągnący stoi obok przyczepy (nie w jednej linii);

7.3.2. Cofanie po łuku, linię łuku pozostawia się do wyboru Państwom Członkowskim;

7.3.3. Bezpieczne parkowanie w celu załadunku — rozładunku;

7.4. Zachowanie w ruchu

Ubiegający się o prawo jazdy muszą wykonać wszystkie poniższe czynności w normalnym ruchu ulicznym, przy pełnym zachowaniu bezpieczeństwa oraz z zachowaniem należytej ostrożności:

7.4.1. Ruszanie: po zaparkowaniu, po zatrzymaniu w ruchu, wyjazd z podjazdu;

7.4.2. Jazda po prostych odcinkach dróg: mijanie pojazdów nadjeżdżających z przeciwka, łącznie z wąskimi odcinkami;

7.4.3. Jazda po łuku;

7.4.4. Skrzyżowania: zbliżanie się i przekraczanie skrzyżowań oraz rozjazdów;

7.4.5. Zmiana kierunku ruchu: skręty w lewo i w prawo, zmiana pasa ruchu;

7.4.6. Wjazd/zjazd z autostrady lub podobnej drogi (jeżeli dostępna): włączanie się do ruchu z pasa wolnego ruchu; zjeżdżanie na pas wolnego ruchu;

7.4.7. Wyprzedzanie/omijanie: wyprzedzanie innych pojazdów w ruchu (jeżeli możliwe); omijanie przeszkód, np. zaparkowanych pojazdów; wyprzedzanie przez inne pojazdy (jeżeli właściwe);

7.4.8. Specjalne cechy drogi (jeżeli dostępne): ronda; przejazdy w poziomie szyn; przystanki tramwajowe/autobusowe, przejścia dla pieszych; jazda pod górę i z góry na długich odcinkach;

7.4.9. Zachowanie należytej ostrożności przy wysiadaniu pojazdu.

8. **Umiejętności i zachowania sprawdzane w odniesieniu do kategorii C, C + E, C1, C1 + E, D, D + E, D1 oraz D1 + E**

8.1. Przygotowanie i kontrola techniczna pojazdu pod kątem bezpieczeństwa ruchu.

Osoby ubiegające się muszą się wykazać zdolnością przygotowania do bezpiecznej jazdy przez spełnienie następujących wymogów:

8.1.1. Ustawienie fotela do osiągnięcia poprawnej pozycji siedzącej;

8.1.2. Ustawienie lusterek wstecznych, dopasowanie pasów bezpieczeństwa oraz zagłówków, jeżeli pojazd jest w nie wyposażony;

8.1.3. Wybiórcze sprawdzenie stanu opon, hamulców, układu kierowniczego, świateł, reflektorów, kierunkowskazów oraz sygnału dźwiękowego;

8.1.4. Kontrola układów wspomagania hamulców i kierownicy; kontrola stanu kół, zamocowania kół, fartuchów przeciwbłotnych, szyby przedniej, szyb bocznych i tylnych oraz wycieraczek, poziomu płynów (np. olej silnikowy, płyn chłodzący, płyn spryskiwacza); kontrola i stosowanie pulpitu sterowniczego, łącznie z urządzeniami rejestrującymi określonymi w rozporządzeniu EWG nr 3821/85;

8.1.5. Kontrola ciśnienia powietrza, zbiorników powierza oraz zawieszenia;

8.1.6. Sprawdzenie czynników bezpieczeństwa związanych z załadowaniem pojazdu: nadwozie, pokrywy, drzwi ładunkowe, mechanizmy zamykające (jeżeli dostępne), zamknięcie kabiny (jeżeli dostępne), sposób załadowania, zabezpieczenie ładunku (wyłącznie kategoria C, C + E, C1, C1 + E);

8.1.7. Sprawdzenie mechanizmu sprzęgającego, przewodów hamulcowych i elektrycznych (wyłącznie kategorie C + E, C1 + E, D + E, D1 + E);

8.1.8. Zdolność do podejmowania specjalnych środków bezpieczeństwa pojazdu; kontrola nadwozia, drzwi serwisowych, wyjść awaryjnych, urządzeń pierwszej pomocy, gaśnic oraz innych urządzeń bezpieczeństwa (wyłącznie kategorie D, D + E, D1, D1 + E).

8.1.9. Czytanie map drogowych, planowanie trasy, łącznie z wykorzystaniem elektronicznych systemów nawigacji (nieobowiązkowe).

8.2. Szczególne manewry sprawdzane pod kątem bezpieczeństwa ruchu

8.2.1. Sprzęganie oraz rozprzęganie lub rozprzęganie i ponowne sprzęganie przyczepy z pojazdem mechanicznym; sytuacją wyjściową jest sytuacja gdy pojazd ciągnący stoi obok przyczepy (nie w jednej linii) (wyłącznie kategorie C + E, C1 + E, D + E, D1 + E);

8.2.2. Cofanie po łuku, linię łuku pozostawia się do wyboru Państwom Członkowskim;

8.2.3. Bezpieczne parkowanie w celu załadunku/rozładunku; przy rampie/platformie załadowczej lub podobnym urządzeniu (wyłącznie kategorie C, C + E, C1, C1 + E);

8.2.4. Parkowanie w celu umożliwienia opuszczenia autobusu przez pasażerów lub wejścia pasażerów do autobusu w bezpieczny sposób (wyłącznie kategorie D, D + E, D1, D1 + E).

8.3. Zachowanie w ruchu

Ubiegający się o prawo jazdy muszą wykonać wszystkie poniższe czynności w normalnym ruchu ulicznym, przy pełnym zachowaniu bezpieczeństwa oraz z zachowaniem należytej ostrożności:

8.3.1. Ruszanie: po zaparkowaniu, po zatrzymaniu w ruchu, wyjazd z podjazdu;

8.3.2. Jazda po prostych odcinkach dróg: mijanie pojazdów nadjeżdżających z przeciwka, łącznie z wąskimi odcinkami;

8.3.3. Jazda po łuku;

8.3.4. Skrzyżowania: zbliżanie się i przekraczanie skrzyżowań oraz rozjazdów;

8.3.5. Zmiana kierunku ruchu: skręty w lewo i w prawo, zmiana pasa ruchu;

8.3.6. Wjazd/zjazd z autostrady lub podobnej drogi (jeżeli dostępna): włączanie się do ruchu z pasa wolnego ruchu; zjeżdżanie na pas wolnego ruchu;

8.3.7. Wyprzedzanie/omijanie: wyprzedzanie innych pojazdów w ruchu (jeżeli możliwe); omijanie przeszkód, np. zaparkowanych pojazdów; wyprzedzanie przez inne pojazdy (jeżeli właściwe);

8.3.8. Specjalne cechy drogi (jeżeli dostępne): ronda; przejazdy w poziomie szyn; przystanki tramwajowe/autobusowe, przejścia dla pieszych; jazda pod górę i z góry na długich odcinkach;

8.3.9. Zachowanie należytej ostrożności przy wysiadaniu z pojazdu.

9. **Ocena umiejętności i zachowań podczas egzaminu**

9.1. W każdej z powyższych sytuacji w ruchu ocena musi uwzględniać stopień swobody z jaką ubiegający się o prawo jazdy obsługuje urządzenia sterujące pojazdu oraz wykazaną przez niego zdolność do jazdy w ruchu, z zachowaniem pełnego bezpieczeństwa. Przez cały czas egzaminu egzaminator musi czuć się bezpieczny. Błędy w ruchu lub niebezpieczne zachowanie bezpośrednio wpływające na bezpieczeństwo pojazdu egzaminacyjnego, jego pasażerów lub innych użytkowników dróg jest karane niezdaniem egzaminu, niezależnie od tego czy egzaminujący lub osoba towarzysząca musi interweniować. Jednakże egzaminujący może podjąć decyzję o kontynuowaniu sprawdzianu umiejętności i zachowań lub jego przerwaniu.

Egzaminujący muszą uzyskać odpowiednie przeszkolenie, aby móc właściwie oceniać zdolność do bezpiecznego prowadzenia pojazdu przez osoby ubiegające się o prawo jazdy. Praca egzaminatorów podlega monitorowaniu i nadzorowaniu przez organ uprawniony przez Państwo Członkowskie, w celu zapewnienia właściwego i spójnego stosowania oceny błędów, zgodnie z normami określonymi w niniejszym Załączniku.

9.2. Podczas oceny egzaminatorzy zwrócą szczególną uwagę na fakt, czy osoba ubiegająca się o prawo jazdy prowadzi pojazd w sposób defensywny i społecznie przyjazny. Powinno to dotyczyć ogólnego stylu jazdy i zostać uwzględnione w ogólnej ocenie ubiegającego się. Obejmuje to wyuczoną i wymuszoną (bezpieczną) jazdę, biorąc pod uwagę stan drogi oraz warunki pogodowe. Biorąc pod uwagę warunki ruchu, interesy innych użytkowników dróg (w szczególności słabiej chronionych) oraz zdolność przewidywania.

9.3. Ponadto egzaminujący oceni czy osoba ubiegająca się o prawo jazdy:

9.3.1. Zachowuje kontrolę nad pojazdem; biorąc pod uwagę: właściwe stosowanie pasów bezpieczeństwa, lusterek wstecznych, zagłówków; fotela; właściwe korzystanie ze świateł i innych urządzeń; właściwe stosowanie sprzęgła, skrzyni biegów, systemu przyspieszania i hamowania (łącznie z systemem trzeciego hamulca (jeżeli dostępny), układu sterowania; kontrolę nad pojazdem w różnych okolicznościach, przy różnych prędkościach; opanowanie na drodze; masę, wymiary oraz charakterystyki pojazdu; masę oraz rodzaj ładunku (wyłącznie kategorie B + E, C, C + E, C1, C1 + E, D + E, D1 + E); komfort pasażerów (wyłącznie kategorie D, D + E, D1, D1 + E) (baz nagłych przyspieszeń, gwałtownego hamowania — płynna jazda);

9.3.2. Prowadzi pojazd w sposób ekonomiczny i przyjazny dla środowiska, biorąc pod uwagę obroty na minutę, zmianę biegów, hamowanie i przyspieszanie (wyłącznie kategorie B + E, C, C + E, C1, C1 + E, D, D + E, D1, D1 + E);

9.3.3. Obserwacja: obserwacja dookoła; właściwe korzystanie z lusterek; spostrzegawczość na dalekie, średnie i bliskie odległości;

9.3.4. Pierwszeństwo ruchu/ustępowanie pierwszeństwa: pierwszeństwo ruchu na skrzyżowaniach, punktach węzłowych oraz rozjazdach; ustępowanie pierwszeństwa przy innych okazjach (np. przy zmianie kierunku ruchu, zmianie pasa ruchu, manewrach szczególnych);

9.3.5. Właściwa pozycja na drodze: właściwa pozycja na drodze, na pasie ruchu, na rondzie, na łuku — odpowiednia do rodzaju i charakterystyki pojazdu; zajmowanie pozycji;

9.3.6. Zachowanie odstępu: zachowywanie właściwego odstępu z przodu i z boku; zachowywanie właściwego odstępu od innych użytkowników dróg;

9.3.7. Prędkość: nie przekraczanie maksymalnej dozwolonej prędkości; dostosowanie prędkości do warunków pogody/ruchu oraz tam, gdzie jest to właściwe, do krajowych ograniczeń prędkości; jazda z prędkością pozwalającą na zatrzymanie na właściwym odcinku widocznej i wolnej drogi; dostosowanie prędkości do ogólnej prędkości tych samych użytkowników drogi;

9.3.8. Sygnalizacja świetlna, znaki drogowe i inne oznakowania: postępowanie według wskazań sygnalizacji świetlnej; postępowanie zgodnie ze wskazaniami osób kierujących ruchem; postępowanie zgodnie ze wskazaniami znaków drogowych (zakazu i nakazu); podjęcie działań stosownych do oznakowań poziomych dróg;

9.3.9. Kierunkowskazy: sygnalizowanie skrętu, gdy jest to konieczne, poprawnie i w odpowiednim czasie; właściwe wskazywanie kierunku; podjęcie stosownych działań wobec sygnalizowania skrętu przez innych użytkowników dróg;

9.3.10. Hamowanie i zatrzymywanie: zmniejszanie prędkości ruchu, hamowanie lub zatrzymywanie zależnie od okoliczności; zdolność przewidywania; stosowanie różnych układów hamulcowych (wyłącznie w przypadku kategorii C, C + E, D, D + E); stosowanie układów ograniczania prędkości innych niż hamulcowe (wyłącznie w przypadku kategorii C, C + E, D, D + E).

10. **Długość egzaminu**

Długość egzaminu oraz pokonana odległość musi wystarczyć do oceny umiejętności oraz zachowań określonych w części B w niniejszym Załączniku. W żadnym przypadku czas jazdy na drodze nie powinien być krótszy od 25 minut, w przypadku kategorii A, A1, B, B1 oraz B + E, w przypadku pozostałych kategorii, od 45 minut. Czas ten nie obejmuje przyjęcia osoby egzaminowanej, przygotowania pojazdu, kontroli technicznej pojazdu pod kątem bezpieczeństwa ruchu, manewrów szczególnych oraz ogłoszenia wyniku egzaminu praktycznego.

11. **Lokalizacja egzaminu**

Część egzaminu obejmująca manewry specjalne może być przeprowadzana na specjalnym placu manewrowym. Tam gdzie jest to właściwe, część sprawdzająca zachowania w ruchu powinna być przeprowadzana na drogach poza obszarem zabudowanym, drogach szybkiego ruchu, autostradach (lub im podobnych) jak też na wszystkich rodzajach ulic (osiedla, strefy 30 i 50 km/h, miejskie trasy szybkiego ruchu), które powinny odzwierciedlać zróżnicowanie trudności sytuacji, które napotkać można w ruchu. Egzamin powinien również odbywać się w warunkach zmiennego natężenia ruchu. Czas spędzony w ruchu na drodze powinien zostać w optymalny sposób wykorzystany do oceny egzaminowanego we wszystkich różnych obszarach ruchu, ze szczególnym uwzględnieniem przemieszczania się między tymi obszarami.

II. **WIEDZA, UMIEJĘTNOŚCI I ZACHOWANIA KIEROWCÓW POJAZDÓW Z NAPĘDEM WŁASNYM**

Kierowcy wszystkich rodzajów pojazdów z napędem własnym muszą w każdej chwili dysponować wiedzą, umiejętnościami oraz zachowaniami opisanymi w pkt od 1 do 9 powyżej, aby być w stanie:

— oceniać zagrożenia w ruchu oraz określać ich stopień,

— posiadać odpowiednią kontrolę nad pojazdem, nie stwarzać sytuacji niebezpiecznych oraz właściwie reagować, gdy sytuacje takie wystąpią,

— postępować zgodnie z przepisami ruchu drogowego, w szczególności z przepisami zapobiegającymi powstawaniu wypadków drogowych i utrzymującymi ciągłość ruchu,

— wykrywać wszelkie poważne usterki techniczne pojazdu; szczególne usterki stwarzające zagrożenie w ruchu, oraz usuwać je w odpowiedni sposób,

— uwzględniać wszystkie czynniki wpływające na zachowanie kierowcy (np. alkohol, zmęczenie, słaby wzrok itp.) dla zachowania pełni zdolności do bezpiecznej jazdy,

— dopomagać w zapewnianiu bezpieczeństwa wszystkich użytkowników dróg, w szczególności najsłabszych i najbardziej narażonych, przez wykazywanie należytego respektu.

Państwa Członkowskie mogą stosować środki właściwe dla zapewnienia, że kierowcy, którzy utracili wiedzę, umiejętności i zdolność zachowań, zgodnie z opisem w pkt od 1 do 9 mogli uzyskać je na nowo i wykorzystywać podczas kierowania pojazdem mechanicznym."